

Utlåtande 2013:148 RV (Dnr 336-1280/2012)

Järvalyftet 2007-2012 - En satsning som gör skillnad
Rapport, avveckling av den politiska styrgruppen och fortsatt samordning och uppdrag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Rapport angående ”Järvalyftet 2007-2012. En satsning som gör skillnad”, bilaga 2, godkänns.
2. Kommunstyrelsen ansvarar för samordning och uppföljning av Vision Järva 2030, såväl som Vision Söderort och kommande ytterstadsvisioner, och i konsekvens med detta avvecklas den politiska styrgruppen för ytterstaden.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan, följande.

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att leda och samordna stadens arbete med Vision Järva 2030.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region och exploateringsnämnden verka för samt samordna etableringar i stadsdelarna kring Järva.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Stadsdirektören beställde år 2012 en rapport över arbetet med att uppfylla kommunfullmäktiges beslut den 15 april 2009 om Vision Järva 2030.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsdirektören och beretts av stadsledningskontorets förnyelseavdelning. Ärendet har remitterats till stadsdelsnämnderna Enske-de-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, samt Älvsjö.

Enske-de-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd välkomnar utvärderingen av det hittills genomförda arbetet inom ramen för Järvalyftet.

Farsta stadsdelsnämnd tycker att det är värdefullt att se goda exempel från Järvalyftet som kan appliceras inom Söderortsvisionen. Nämndens svar gäller främst de organisatoriska förändringarna som föreslås. Nämnden gör också några reflektioner om Farsta som en del av Söderortsvisionen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ser positivt på att arbetet med att utveckla Järva fortsätter. Det är också bra att ansvaret för samordning och uppföljning av ytterstadsarbetet läggs på kommunstyrelsen med tanke på att nästan hela ytterstaden omfattas av politiskt beslutade visioner. Förvaltningen tror att det kan leda till en mer transparent styrning med tydligare beslut och uppdrag samt en tydligare överblick och samordning i arbetet med stadens samtliga visioner.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd skriver att under hösten 2013 kommer Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning att tillsammans med stadsledningskontoret (SLK) ta fram Vision Hässelby-Vällingby 2030 i vilken det kommer att lyftas fram många positiva faktorer och goda förutsättningar som finns i stadsdelen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har inga erinringar mot förslaget att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas. Förvaltningen har inte heller några erinringar mot den redovisning av de första fem åren med Järvalyftet/Vision Järva 2030 som lämnas i tjänsteutlåtandet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd instämmer i att det fortsatta arbetet med Vision Järva 2030, men även i andra stadsdelar med liknande utmaningar, bör ha starkare koppling mot arbetsmarknad, näringsliv och utbildning.

Skärholmens stadsdelsnämnd välkomnar utvärderingen av Järvalyftet/Vision Järva liksom stadsledningskontorets förslag att kommunstyrelsen framöver ansvarar för samordning och uppföljning, och att den politiska styrgruppen avvecklas.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är positiv till samtliga av stadsledningskontorets föreslagna beslutspunkter.

Älvsjö stadsdelsnämnd är positiv till att stadens ytterstadssatsningar får ett samordnat arbetssätt där kunskaper och erfarenheter tas tillvara. Självklart är det också positivt att arbetet präglas av systematik och långsiktighet.

Mina synpunkter

Järvalyftet är en del av ett långsiktigt arbete för ett Stockholm som är attraktivt i alla sina delar. Storleken på området kan lätt underskattas, men det är värt att uppmärksamma att om Järva var en egen kommun hade den i storleksordning varit mellan Täby och Sollentuna, och med en snabbare folkökning än båda dessa kommuner. Beläget mellan Stockholm City och Arlanda, och med två t-banelinjer och två pendeltågslinjer, samt två europavägar, har området otrolig potential för företagande och stadsliv.

Järvalyftet har tagit viktiga steg under dessa första 5 år, men det finns ett antal utmaningar kvar – varav några som kan kräva helt nya metoder. Mycket gott har dock skett i Järva under dessa år: mellan år 2006 och år 2011 har exempelvis antalet brott under jullovet minskat med 40 procent, detta tack vara ett gott samarbete mellan exempelvis skola, socialtjänst, polis, och föreningsliv. Socialtjänstens samverkan med polisen och andra aktörer inom sociala insatsgrupper har gett goda resultat när det gäller att tidigt fånga upp unga som riskerar att utveckla en kriminell livsstil. Alliansens utökade satsningar på feriejobb syftar till att ytterligare minska oroligheter under skolloven, och se till att områdets unga generation får en första rad i sitt CV samt pengar att spara. Det unga Järva har visat stora framsteg, med exempelvis Enbacksskolan som uppvisar högre gymnasiebehörighet än staden i stort. Jobbtorgen å sin sida lyckas hjälpa allt fler till arbete eller studier, med 41 procent avslutade år 2008 i Spånga-Tensta till 53 procent år 2012.

Järva är ett område där betydande investeringar nu görs: mellan år 2007 och år 2011 har totalt 1,6 miljarder kronor investerats av stadens olika bolag och förvaltningar. Blickar vi in i framtiden finns det idag investeringar för 7,8 miljarder planerade i området, med AB Svenska Bostäders upprustning och nybyggen av bostäder prognosticerade till 6,9 miljarder. Läger man samman planerade och utförda investeringar från de kommunala bostadsbolagen i Järva kommer vi upp i totalt 8,6 miljarder investerade i nya bostäder och miljöinriktade upprustningar av de boendes lägenheter och hus.

Dessa investeringar i området, i form av både reda pengar och i form av ökat tempo och arbete från stadens olika delar, har resulterat att många av de boende i området idag är både nöjdare och känner sig tryggare än de var tidigare. Det är ett hedersbetyg till alla de som idag arbetar för ett bättre Järva.

Långsiktigheten i arbetet återfinns i stadsplanering, etablering av företag och utbildningar, och attitydarbete. Dessa är processer med långa ledtider, vilket gör att det är den här majoritetens åsikt att arbetet med Vision Järva ska fortsätta. En samlad ytterstadsstrategi kommer även att fördjupa och ytterligare integrera hela stadens verksamheter i arbetet för vidare utveckling av ytterstaden.

Under de tidigare decennierna har majoriteter av olika slag presenterat kortsiktiga lösningar och projekt, men merparten av problem som de problem som motiverat satsningarna har kvarstått: jämförelsevis hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, och ett stort bidragsberoende. Lärdomen från detta är att satsningar måste vara inriktade mot att skapa trygga bostadsmiljöer, stärka boendes yrkes- och språkförmåga, samt öka antalet jobb och företag i området – satsningar som alla kräver tålamod och långsiktighet. Därför slogs det i Järvalyftet fast att den huvudsakliga finansieringen skulle komma från de berörda verksamheternas ordinarie budgetar. Genom att göra saker effektivare, tillsammans, och inriktat mot specifika mål, har större resultat kunnat nås än om enskilda initiativ hade gjorts. Detta är ett arbetssätt som vi måste utveckla och arbeta vidare med.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. ”Järvalyftet 2007-2012. En satsning som gör skillnad”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Tomas Rudin (båda S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att tillstyrka att ansvaret huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen
3. Att berörd stadsdelsnämnd ska få yttra sig när det gäller samtliga ansökningar till Järvalyftet som berör den egna stadsdelen
4. Att kommunstyrelsen återkommer med en strategi för hur boende i stadsdelen ska få en möjlighet att få inflytande över Järvalyftet
5. Att beslut om tilldelning av medel inom Järvalyftet fattas av kommunstyrelsens ekonomiutskott eller motsvarande demokratiskt organ.
6. Samt att därutöver anföras:

Beslutsfattandet inom Järvalyftet har hittills haft ett demokratiskt underskott genom framförallt en bristande insyn och dålig lokal förankring av besluten. Det är därför bra att kommunstyrelsen tar över ansvaret för samordning och uppföljning av Vision Järva.

Med det nu föreslagna överförandet till kommunstyrelsen löses en liten del av det demokratiska underskottet. Det är också viktigt att arbetet med det lokala inflytandet över prioriteringar inom Vision Järva stärks. Därför anser vi socialdemokrater att berörd stadsdelsnämnd ska erbjudas möjlighet att yttra sig gällande beslut inom Vision Järva. Vidare ska stadsledningskontoret i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla bättre metoder för medborgarinflytande inom ramen för Vision Järva och andra investeringar i området.

Vad avser föredragande borgarråds och stadsledningskontorets beskrivning av Järvalyftet första fem år är den allt för skönmålande. Det hade varit ärligare att åtminstone på något sätt beskriva de konflikter och motsättningar som förekommit och förekommer. Det finns så oerhört många utmaningar på Järva när det gäller bostadssituationen, skolresultat, arbetslöshet och annat där Järvalyftet hittills inte har förändrat mycket till det bättre. Snarare tvärtom. Många känner dessutom stor frustration över att politiker tar beslut över deras huvuden och att de inte har kunnat påverka några beslut alls. Det krävs en samlad strategi och långt mycket mer resurser om man på allvar vill vända den negativa trenden.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. i enlighet med kommunstyrelsens förslag punkt 1-4
2. att en lokal referensgrupp ska tillsättas som ska vara remissinstans för alla ärenden
3. att fördelningen av en viss andel av Järvamedlen ska beslutas lokalt i stadsdelarna
4. att mål och indikatorer ska tas fram för Järvalyftet och följas upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS
5. att också säga följande

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för Vision Järva 2030 förs över till kommunstyrelsen eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret. Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas.

Miljöpartiets kritik gäller främst två saker: 1, Människor som är berörda har inte getts möjlighet att vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15 000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken lokalpolitiker eller medborgare vet alltid på vilka

grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste förstärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda transparens om hur ansökningar om medel ska göras. Som ett led i en demokratisering bör en referensgrupp inrättas som ska vara remissinstans för alla ärenden avseende Järvalyftet. Referensgruppen bör ha bred lokal förankring och även innefatta politiska företrädare. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande. Det är viktigt att fokusera på långsiktiga förbättringar, insatserna ska kunna leva vidare utan särskilt avsatta medel. Förstärkningar i stadsdelarnas egna verksamheter är således viktigt.

2. Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. Samtidigt är trångboddheten i Järva mycket stor, inte minst bland barnfamiljer. Det behövs ett större nytillskott av bostäder, inte enbart renovering. Detta är en väsentlig förutsättning för att barn och unga ska få goda livschanser och möjlighet till studiero. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning. Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 år som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett större fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området.

Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen behövs det en lokal beslutanderätt. Det allra viktigaste om Vision Järva 2030 ska kunna bli framgångsrik är att medborgarna i Järva görs delaktiga. Det kan ske genom exempelvis en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som också ges rätt att förfoga över en del av medlen för Järvalyftet. Den lokala styrelsen kan även användas som remissinstans för ärenden.

Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar. Styrningen behöver stärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS. Järvalyftet behöver också inriktas mer på delaktighet, demokratiska rättigheter och lika möjligheter än enbart de yttre och fysiska förutsättningarna. Vi delar uppfattningen att satsningarna i ytterstaden ska ges en starkare koppling än tidigare till utbildning, arbetsmarknad och näringsliv.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Rapport angående ”Järvalyftet 2007-2012. En satsning som gör skillnad”, bilaga 2, godkänns.
2. Kommunstyrelsen ansvarar för samordning och uppföljning av Vision Järva 2030, såväl som Vision Söderort och kommande

ytterstadsvisioner, och i konsekvens med detta avvecklas den politiska styrgruppen för ytterstaden.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan, följande.

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att leda och samordna stadens arbete med Vision Järva 2030.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region och exploateringsnämnden verka för samt samordna etableringar i stadsdelarna kring Järva.

Stockholm den 13 november 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Roger Mogert och Olle Burell (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson och Daniel Helldén (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Låt rapporten gå ut på remiss till Järvaborna
2. Komplettera rapporten med en ärlig beskrivning av hur servicen försämrats på Järva
3. Återkom till fullmäktige med Järvabornas egna förslag till fortsatt ytterstadsarbete.

Det viktigaste saknas i rapporten. Järvabornas egna röster. Hur har deras förslag tagits om hand? Hur många av de boendes förslag har genomförts jämfört med förslag från stadshuset? Vad har de konkursade småföretagarna i Rinkeby att säga om rapporten? I rapporten saknas också en ärlig redovisning av hur den allmänna servicen har försämrats, hur många bankkontor, familjecentraler, skolor och bibliotek som lagts

ner, vilka drivkrafter som ligger bakom och vilka konsekvenser det har fått för området, de boende och småföretagarna.

Vi förstår att det är känsligt att beröra Boulabeeffären och nedläggningen av 400 kommunala arbetsplatser i Rinkeby, men de besluten har på ett strukturellt sätt och för lång tid framåt försämrat förutsättningarna i Järva. Motorvägsbyggen som skär sönder Järva kompletterar bilden. Kunskaps- och bostadssegregationen består, liksom den höga arbetslösheten. Att ytterstadsborgarrådet i sina synpunkter i detta ärende lyckas tåga om vårens sociala oro i Husby och övriga staden bekräftar att maktens retorik är mil från ytterstadens verklighet.

Vänsterpartiet har sagt det förut. Det håller inte att toppstyra ytterstaden och samtidigt försämra lokal demokrati. Ska staden göra skillnad måste medborgarnas inflytande öka och beslut flyttas från stängda sammanträdesrum i stadshuset till öppna möten i stadsdelarna. För att allas röster ska väga lika måste stadsdelsnämnderna ha mycket att säga till om. Många Järvabor har reagerat på urholkningen av den lokala demokratin, där skolorna inte längre är ett lokalt ansvar. Protesterande föräldrar har inte haft någon lokal utbildningspolitiker att vända sig till. Vi vill att stadsdelsnämnderna ska få mer att säga till om när det gäller skolorna i det egna området. Medborgare måste kunna diskutera med politiker på ett enkelt sätt. Varje stadsdelsnämnd behöver också ha en utvecklingsbudget och en ökad investeringsbudget.

Vi har också gång på gång sagt att förskolan, skolan, äldreomsorgen, socialtjänsten och biblioteken måste värnas mot nedskärningar och att föreningslivet måste stödjas i ytterstaden. När medborgarna känner av nedskärningarna väcks vreden och kraven på en demokratisering, både i förhållande till stadsdelsnämnden, bostadsbolagen och kommunfullmäktige.

Ytterstadsarbete måste handla om strukturella insatser för att minska klyftorna mellan innerstad och berörda ytterstadsdelar. Arbetet ska givetvis ligga inom ordinarie verksamhet, och stora resurstillskott behöver tillföras. Det behövs också en stor socioekonomisk omfördelning inom förskolan och skolan för att utjämna barns uppväxtvillkor. Kultur- och föreningsbudgeten i stadsdelsnämnderna behöver höjas, och övriga verksamheter ska ha en rimlig budget, så att inte kulturpengarna måste täcka deras underskott.

När det gäller stadsbyggnadsfrågor behöver vi utgå från de boendes kunskap. De har ett inifrånperspektiv som är avgörande för att vi ska kunna ta vara på alla kvalitéer i ett område och fördjupa kvaliteterna istället för att förstöra dem. Vi måste använda omvänd planprocess och områdesplanering för samtliga markanvisningar och detaljplaner.

Jag har under åren skarpt kritiserat bristande insyn i beredning, beslut och utbetalningar inom Järvalyftet, vilket revisorerna har gett mig rätt i. Jag har också i en tidigare skrivelse till kommunstyrelsen fört fram följande förslag och krav, som jag menar står sig väl som utgångspunkter för kommande ytterstadsarbete, på Järva och i övriga ytterstaden:

1. Järvaborna ska ha makten över Järvalyftet. Det innebär att alla beslut ska tas i samråd med de boende. Beslut om fördelning av pengar till andra verksamheter än bostadsbolagen ska fattas av stadsdelsnämnderna efter samråd med invånarna.
2. Ta tillvara erfarenheter från tidigare satsningar i området när det gäller möjligheten till deltagande demokrati för alla invånare, utvecklandet av nya demokratiska mötesformer, seminarier, mm för de boende.
3. Informationen om Järvalyftet ska vara tydlig och tillgänglig för alla, även ungdomar. Alla som bor på Järvafältet ska ha möjligheter att vara med och besluta och diskutera.
4. Stoppa omedelbart de planerade rivningarna och lyxrenoveringarna av Svenska Bostäders fastigheter i Husby. All upprustning och renovering ska ske i samråd med de boende som ska ha ett avgörande inflytande.
5. Återställ den service i form av fungerande medborgarkontor, familjecentraler, bra ungdomsverksamhet, tillgång till kultur och annan social service som är en förutsättning för välfungerande stadsdelar och goda levnadsvillkor för stadsdelarnas invånare.
6. Decentralisera bostadsbolagen, låt hyresgästerna få makten i lokala styrelser.
7. Upprustningarna ska inte bekostas genom höjda hyror utan med bolagens ackumulerade kapital.
8. Redovisa hur mycket pengar som hittills satsats inom ramen för Järvalyftet, vart pengarna har gått och hur besluten om fördelningen av pengarna har fattats.

ÄRENDET

Stadsdirektören beställde år 2012 en rapport över arbetet med att uppfylla kommunfullmäktiges beslut den 15 april 2009 om Vision Järva 2030.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret menar att arbetet i Järvalyftet, och därmed uppfyllandet av kommunfullmäktiges beslut om Vision Järva 2030, har tagit viktiga steg framåt under dessa första fem år. Denna PM pekar på ett antal utmaningar som staden behöver möta, i vissa fall på nya vägar. Arbetet tar i många fall lång tid, exempelvis stadsplanering, etablering av företag och utbildningar samt attitydförändringar. Det är därför kontorets mening att arbetet med att uppfylla kommunfullmäktiges beslut om Vision Järva ska fortsätta.

Stadsledningskontoret ska, under tiden fram till och med sista december 2014, fortsätta att

- Samordna stadens förvaltningar och bolag
- Samordna stadens och externa aktörer
- Genomföra regelbundna uppföljningar
- Löpande utvärdera ytterstadsarbetet.

Järvalyftet är en del av stadens långsiktiga arbete med att utveckla ytterstaden. I april antog kommunfullmäktige Vision Söderort 2030 och stadsledningskontoret har initierat framtagandet av vision för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämndsområde. Inom ramen för ytterstadsarbetet sker ett kontinuerligt arbete med uppföljning och erfarenhetsspridning.

Arbetet med att uppfylla Vision Järva 2030, Järvalyftet, har under de första fem åren genomfört ett stort antal projekt inom de fyra områden som kommunfullmäktige slagit fast.

Bra boende och mer varierad stadsmiljö

Stadens bostadsbolag har inom ramen för Stimulans för Stockholm genomfört upprustningar av respektive bostadsbestånd runt Järvalyftet. Svenska Bostäder kommer att renovera 500 lägenheter årligen och driver också ett projekt, Hållbara Järva, som beviljats medel av Delegationen för hållbara städer i syfte att utarbeta effektiva och för de boende attraktiva metoder för att renovera miljonprogrammets lägenheter. Nydalsparken har med omvandlats till parkouranläggning som lockar besökare från hela Stockholm. I den här punkten ryms också den numera permanentade Tensta konsthall, som utgör en ny träffpunkt och målpunkt i stadsdelen Tensta. Tensta konsthall var tidigare ett projekt inom ramen för Vision Järva. Ett antal program och detaljplaner har tagits fram.

Trygghet i vardagen

Stadsdelsnämnderna på Järvafältet har lagt ned stora resurser på trygghetsskapande åtgärder med Järvaandan som sammanhållande paraply. Samverkan sker mellan polis, socialtjänst, skola och fritid, inte minst inför helgkvällar då samma information når ut samtidigt till alla berörda. Under skolloven har extra insatser för ungdomar inneburit att antalet brott har minskat. Mellan 2006 till 2011 har antalet brott under jullovet minskat med 40 procent. Brandinformatörer är regelbundet i skolor och på evenemang i stadsdelarna för att informera om brandsäkerhet.

Stärkt utbildning och bättre språkundervisning

Minst två skolor har medvetet arbetat för att etablerat koppling mellan skola och näringsliv, Rinkebyskolan och Hjulstaskolan. En skolstrategi har implementerats för hela ytterstaden och utbildningsnämnden avsätter resurser för att arbeta extra intensivt med skolor med låga resultat och stora utmaningar. Enbacksskolan uppvisar en högre gymnasiebehörighet än staden i stort. Utbildningsnämnden har analyserat resultaten och arbetar för att sprida goda resultat över hela staden. Skolans förbättrade resultat beror bland annat på god pedagogik och tydligt ledarskap från skolledningen. Projektet Järvalärling kommer att utvärderas efter vårterminen 2013. Klart är att lärlingsutbildningen kommer att finnas kvar i någon form. Projektet har visat på utmaningen att arbeta med ungdomar som står långt från studier eller arbetsmarknad.

Fler jobb och ökat företagande

En bra utbildning och tidigare erfarenhet är viktiga grundstenar för att lyckas på arbetsmarknaden. Under 2011 anställdes över 1 600 ungdomar från Järvafältet mellan 16 till 18 år som feriearbetare i stadens förvaltningar och bolag. Sedan 2009 har staden haft höga ambitioner vad gäller antalet feriearbetande ungdomar vilket har bidragit till minskad social oro under sommarlovet. Inom Järvaandan har olika insatser syftat till att stärka småföretag utanför Kista arbetsplatsområde, bland annat genom olika kurser och informationstillfällen. En ny gymnasieskola, Stockholm Science and Innovation School, ska etableras i Kista. Skolan är ett resultat av nära samarbete mellan offentliga och näringslivet. Utbildningsnämnden samarbetar med KTH och Stockholms universitet samt med stiftelsen Elektrum och Ericsson, Microsoft, IBM och Tata Consultancy Services. Skolan ska förbereda eleverna för vidare studier på de tekniska högskolorna, men även ge goda förutsättningar för anställning i ICT-branschen.

Arbetsmarknadsnämnden har genom Jobbtorg Stockholm framgångsrikt arbetat med att få individer att gå från försörjningsstöd till egen försörjning. Runt Järvafältet finns Jobbtorg Stockholm i Kista med filialer i Lunda företagsområde samt en del särskilt riktad mot unga vuxna i Kista. I tabellen nedan redovisas resultaten för stadsdelarna runt Järvafältet samt staden i sin helhet.

	Rinkeby-Kista		Spånga-Tensta		Staden	
	Inskrivna	Avslutade	Inskrivna	Avslutade	Inskrivna	Avslutade
2008	1477	34%	1184	41%	8746	42%
2009	1718	37%	1264	41%	9960	43%
2010	1543	48%	1038	54%	8829	52%
2011	1254	45%	801	44%	7280	50%
2012	1044	46%	695	53%	6382	53%

Inskrivna är hur många som deltar i Jobbtorget verksamhet. Avslutade är andelen som avslutas pga. arbete och studier. Ett fåtal andra avslutas pga. flytt.

Investeringar

Stadsledningskontoret ansvarar för att samordna, fördela och leda arbetet med att uppfylla Vision Järva 2030 med tillhörande handlingsplan. En stor del av arbetet sker i stadens nämnder och bolag som har att inom ordinarie verksamhet prioritera och styra insatser till ytterstaden, däribland Järvafältet för att uppfylla visionerna. I tabellen nedan redovisas investeringsvolymen för de största nämnderna och bolagen som arbetar inom ramen för Vision Järva 2030.

Nämnd/Bolag	2007-2011	2012-2030
Exploateringsnämnden	27,5 mkr	665,5 mkr
Rinkeby-Kista SDN	23,7 mkr	15,6 mkr (t.o.m. 2017)
Spånga-Tensta SDN	23,6 mkr	16,3 mkr (t.o.m. 2017)
Trafiknämnden	4,2 mkr	134,5 mkr
Svenska Bostäder	1 593 mkr	6 900 mkr
Familjebostäder	25,2 mkr	165 mkr
Summa:	1 697 mkr	7 897 mkr

Inriktning 2030

Arbetet med att uppfylla kommunfullmäktiges beslut om Vision Järva 2030, inom ramen för Järvalyftet, har skapat ett gott samarbetsklimat mellan stadens olika förvaltningar och mellan staden och det civila samhället. Det har, och är, en ständig lärandeprocess där spridning av goda erfarenheter och användande av förvärvad kunskap även fortsättningsvis ska stå högt på agendan.

Det finns många olika delar kvar att arbeta med inom ramen för Vision Järva 2030, och staden behöver samla sig för en delvis ny ansats. Program och detaljplaner är på gång fram vilket lägger en ny grund för det framtida arbetet. Programmen och detaljplanerna innehåller delvis nya bostäder, som Rinkebyterrassen som är ett resultat av överdäckningen av E18, sammankopplingen av Rinkeby och Stora Ursvik, Rinkebystråket och Kistas framväxt, men även ny infrastruktur som Tvärbanan mellan

Alvik och Kista.

Dessa satsningar bör kompletteras med ett intensifierat arbete med nya och större företag kring Järvafältet. Inte bara i Kista arbetsplatsområde, som har en unik särställning ur ett globalt perspektiv, utan även i övriga stadsdelar i Järva. Staden kan, och bör, spela en viktig roll för att öka attraktiviteten för näringslivet i exempelvis Rinkeby, Tensta och Husby genom att medvetet och strategiskt placera verksamheter som ökar dagbefolkningen och ger ett bättre underlag för service. Ett bra exempel är servicenämndens etablering av kontaktcenter i Husby. Kommunstyrelsen har uppmanat ett antal nämnder och bolag att söka etablering runt Järvafältet eller övriga ytterstaden. Dessa är kulturnämnden, utbildningsnämnden samt AB Stokab.

I och med förverkligandet av Rinkeby Allé kommer ett antal nya verksamhetsytor att tillskapas. Det är av stor vikt att staden gör gemensamma ansträngningar så att området får en positiv start. Samtidigt bör möjligheterna att underlätta för småföretagare undersökas. Stadsledningskontoret betonar att staden ensamt inte kan, och ska, ansvara för samtliga delar i etableringen. Staten bör uppvaktas för att undersöka möjligheten att etablera sig runt Järvafältet,

Kopplingen mellan Kista arbetsplatsområde och övriga Järvafältet behöver förstärkas, både fysiskt genom förbättrade förbindelser, men även kunskaps- och kompetensmässigt genom ett ökat, strategiskt utbyte. Genom att successivt tillåta fler verksamheter i enlighet med gällande kulturresevat på Järvafältet kan de olika stadsdelarna bindas samman, exempelvis begravningsplats. Staden bör även aktivt arbeta för att inkludera aktörerna i Lunda industriområde i arbetet med Vision Järva, både vad gäller fysiska kopplingar som övriga samarbeten.

Stadsledningskontoret menar att det fortsatta arbetet med Vision Järva 2030 bör ha en starkare koppling mot arbetsmarknad, näringsliv och utbildning för att komplettera satsningarna på nya program, detaljplaner och infrastruktur.

Stadsledningskontoret anser med anledning av ovanstående att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning bör ges direkt till kommunstyrelsen.

Det är kommunstyrelsen som av kommunfullmäktige har en samordnande uppgift inom staden och är stadens naturliga samlade organ för relationer med andra myndigheter. Under den uppbyggnads- och etableringsfas som arbetet med Järvafältet/Vision Järva hittills befunnit sig i har den politiska styrgruppen varit en form för att särskilt fokusera på arbetet.

Det arbete som har skett under de första åren har inneburit en hel del framsteg. Mätningar i Järvaområdet visar att de boende är både nöjdare och känner sig tryggare än tidigare. Vision Järva 2030 har sedan starten även kompletterats med Söderortsvisionen och under 2013 kommer Vision Hässelby-Vällingby behandlas av kommunfullmäktige. Behovet av att samordna arbetssättet över staden och dela med sig av kunskaper och erfarenheter har därför vuxit radikalt. När det nu finns visioner för större delen av Stockholms stad ökar även behovet av att inordna arbetet i stadens löpande utvecklingsarbete. Arbetet måste präglas av systematik och långsiktighet. I den fas och med det särskilda ansvaret framgent avseende samordning med interna

och externa aktörer anser stadsledningskontoret det naturligt att ansvaret flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, samt Älvsjö.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2013 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (V), Parvin Araghi, tjänstgörande ersättare Jimmy Lundgren, Kristina Öberg alla (S) som yrkade bifall till eget förslag till beslut, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Åsa Öckerman (MP) som yrkade bifall till eget förslag till beslut, *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 juli 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar utvärderingen av det hittills genomförda arbetet inom ramen för Järvalyftet. Utvärderingen är nyttig för berörda förvaltningar och bolag i arbetet som pågår i Söderort, då det finns många gemensamma utmaningar mellan stadsdelar i Söderort och Järvaområdet. Rapporten och stadsledningskontorets bedömning lyfter mycket viktiga frågor i det fortsatta arbetet med att skapa lokal utveckling i de olika stadsdelarna i ytterstaden, samt för hur den politiska processen ska vara transparent för stadens alla delar.

Förvaltningen anser att det är positivt att ansvaret för samordning och uppföljning av ytterstadsarbetet ligger på kommunstyrelsen, med tanke på att nästan hela ytterstaden omfattas av politiskt beslutade visioner. Förvaltningen tror också att det kan leda till en mer transparent styrning med tydligare beslut och uppdrag. Förvaltningen vill påpeka att samverkan mellan stadsledningskontoret, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region och Exploateringsnämnden för etableringar också bör prioriteras i Söderort. I Söderort finns ett stort behov av nya arbetsplatsområden och nya arbetstillfällen för att skapa en jämnare fördelning mellan arbetsplatser och bostäder, vilket också lyfts fram i Söderortsvisionen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har sedan början av 2012 beviljats ytterstadsmedel för en omfattande satsning på lokal utveckling i Rågsved. Fokus har legat på insatser för att stärka individer och familjer i Rågsved i syfte att öka tryggheten och minska utanförskapet i stadsdelen. Projektet Lokal utveckling i Rågsved består av fyra olika delprojekt; Rågsveds Community Center (RCC), Utökad fritidsverksamhet i Rågsvedsskolan (RGS), Föräldrautbildning samt Sociala insatsgrupper (SIG).

Rågsved Community Center (RCC) är en satsning för att nå arbetslösa personer i åldern 18-24 år som är bosatta i Rågsved. Centret är bemannat med tre personer, som erbjuder coaching, motiverande aktiviteter och arbetsmöjligheter för att motivera deltagarna till att hitta sina intressen och förmågor så att de under projektets gång ska kunna ta steget ut i utbildning eller arbete. Satsningen har hittills varit ett framgångsrikt projekt (utvärdering sker i samband med verksamhetsuppföljningarna), där större delen av deltagarna i verksamhetens program gått vidare till studier eller arbete, trots omfattande socioekonomisk och psykosocial problematik.

Förvaltningen ser att det även i andra stadsdelar finns behov av denna slags verksamhet i någon omfattning, t ex i Dalen (del av Gamla Enskede) samt i Östberga. I Dalen och Östberga finns också behov av att genomföra insatser i den fysiska miljön. Karaktäristiskt för områdena är att det saknas fungerande, tillgängliga och attraktiva samlingsplatser/mötesplatser där boende och besökare kan träffas. Förvaltningen arbetar just nu med utveckling av parkområden i dessa områden. Förvaltningen har också startat samverkan med Rågsveds fastighetsägareförening och idrottsförvaltningen gällande planering inför gemensamma satsningar på samlingsplatser, såsom lekplatser och mindre aktivitetsytor, i stadsdelen Rågsved.

I samband med informationsspridning och kunskapsutbyte internt inom staden, t ex i form av seminarier för erfarenhetsutbyte eller liknande, ser förvaltningen att det kan ha stor fördel att fler förvaltningar än endast direkt berörda bjuds in. Flera förvaltningar som arbetar med förändringar i den fysiska miljön, t ex stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, exploateringskontoret och idrottsförvaltningen, behöver informeras regelbundet om det pågående lokala utvecklingsarbetet och själva informera om sitt pågående arbete i större forum. Erfarenhetsutbyte och dialog ger också en bra grund i framtida samarbete, t ex i samband med fortsatt lokalt utvecklingsarbete efter genomförda boendedialoger.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m.fl. (S) som yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Mariana Moreira Duarte m fl (MP) som yrkade att nämnden skulle avslå förvaltningens förslag och lade fram ett eget förslag, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Lars Bäck (V) som yrkade att nämnden delvis skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag, *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Rapporten beskriver olika projekt som genomförts under åren och utvärderar resultatet av de olika satsningarna. Förvaltningen tycker det är värdefullt att se goda exempel från Järvalyftet som kan appliceras inom Söderortsvisionen. Vårt svar gäller främst de organisatoriska förändringarna som föreslås. Vi gör också några reflektioner om Farsta som en del av Söderortsvisionen.

Eftersom kommunstyrelsen har en samordnande uppgift är det bra att ansvaret för alla satsningar som görs i ytterstaden placeras där. Ytterstadssatsningarna Järvalyftet, Söderortsvisionen och Visionen för Hässelby-Vällingby gör att större delen av ytterstaden omfattas av visionsarbete. Med ett ansvar som vilar på kommunstyrelsen blir samordningen och sättet att arbeta med visionerna tydligare. I och med att visionsarbetet nu finns i flertalet stadsdelsområden är det rimligt att det ingår i det ordinarie utvecklingsarbetet.

Förvaltningen håller med om att satsningen Järvalyftet måste fortgå flera år framöver. Detsamma gäller Söderortsvisionen. Visionsarbete kan inte enbart ske i projektform utan måste vara en ständigt pågående utvecklingsprocess då det inkluderar exempelvis stadsplanering och arbete med attitydförändringar som tar lång tid.

Arbetsstillfällena är få i Söderort och utpendlingen relativt stor. Skolor läggs ner vilket helt går emot målen att utveckla och stärka Söderort. Det är inte bara Järva som behöver fler utbildningsmöjligheter och fler etableringar av företag. Fördelningen av arbetsplatser måste bli jämnare mellan stadens södra och norra delar.

Arbetet med Tyngdpunkt Farsta ska förhoppningsvis leda till att stadsdelen lever upp och blir ett komplement till innerstaden. Tyvärr finns tecken på att det går i fel riktning. Staden har fattat beslut om att avveckla Farsta gymnasium och Telia planerar att flytta sin verksamhet från Farsta. Om Telia flyttar förlorar söderort cirka 2 500 arbetstillfällen.

Boendedialoger har hållits i Hökarängen, Farsta strand och Fagersjö. Stora förväntningar fanns hos de boende om förbättrad service, bättre kollektiva förbindelser, konstgräsplaner, bättre belysning, ökad trygghet med mera. En hel del har förverkligats men boendedialogerna har haft projektkaraktär och det har varit svårt att upprätthålla dialogen. Engagemang från flera av stadens fackförvaltningar har saknats. Samarbetet med bostadsbolagen har dock utvecklats i positiv riktning.

Erfarenhetsutbyte och kunskapspridning mellan de olika ytterstadssatsningarna måste öka. Hittills har insikter och erfarenheter delats av en ganska begränsad grupp. Det skulle vara positivt om trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, idrottsförvaltningen och andra fackförvaltningar bjöds in till dessa arrangemang. Informationen om

satsningarna i ytterstaden måste spridas till hela stadens organisation, och flera viktiga nämnder behöver få ett tydligt uppdrag att medverka och bidra.

Satsningen på skola, utbildning och jobb måste fortsätta. Men även den fysiska miljön behöver utvecklas. Fysiska kopplingar saknas inom och mellan stadsdelar. Så är det även i Farsta stadsdelsområde. Arkitekturen i områdena spelar roll både för tryggheten och för att skapa mötesplatser.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Reservation anfördes av Jessica Jorntun m.fl. (MP) som med stöd av Eva Fagerhem (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det, *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att arbetet med att utveckla Järva fortsätter. Det är också bra att ansvaret för samordning och uppföljning av ytterstadsarbetet läggs på kommunstyrelsen med tanke på att nästan hela ytterstaden omfattas av politiskt beslutade visioner. Förvaltningen tror att det kan leda till en mer transparent styrning med tydligare beslut och uppdrag samt en tydligare överblick och samordning i arbetet med stadens samtliga visioner.

Förvaltningen anser att samverkan mellan stadsledningskontoret, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region och Exploateringsnämnden för etableringar också bör prioriteras i söderort. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde omfattas inte av någon speciell ytterstadssatsning. Förvaltningen anser dock att det generellt i söderort finns ett stort behov av nya arbetsplatsområden, nya arbetstillfällen och utvecklad infrastruktur för att skapa en jämnare fördelning mellan arbetsplatser och bostäder. Den beslutade utflyttningen av några av stadens förvaltningar och bolag till ytterstaden är ett steg i rätt riktning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Reservation anfördes av Leif Johansson (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Fredrik Bojerud (C), ledamot Elias Granqvist m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Jakobsson m.fl. (MP) vilket Beng Roxne m.fl. (S) anslöt sig till, *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Fredrik Wallén (KD), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Under hösten 2013 kommer Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning att tillsammans med stadsledningskontoret (SLK) ta fram Vision Hässelby-Vällingby 2030 i vilken det kommer att lyftas fram många positiva faktorer och goda förutsättningar som finns i stadsdelen. I visionen kommer förvaltningen också redogöra för de utmaningar som finns för framtiden och hur boende, näringsliv och organisationer tillsammans med staden arbetar för en positiv utveckling. Stadsdelsnämnden kommer på sitt sammanträde i september 2013 behandla ett remissärende med anledning av detta.

För att möjliggöra ett effektivt och bra arbete med Vision Hässelby-Vällingby 2030 och även för det fortsatta arbetet med Järvalyftet, Vision Söderort, Vision Järva osv, behövs en central samordning med ett tydligt tjänstemannaansvar. Det är av stor vikt att alla positiva exempel blir kända så att förvaltningarna och bolagen kan lära av varandra och sprida goda idéer så att de kommer fler till del. Därför ställer sig förvaltningen helt bakom förslaget att SLK ska fortsätta att samordna stadens förvaltningar och bolag, samordna stadens externa aktörer, genomföra regelbundna uppföljningar och löpande utvärdera ytterstadsarbetet.

Det finns idag ett antal olika benämningar; Stadens Vision 2030 om "Ett Stockholm i Världsklass", Vision Söderort, Vision Hässelby-Vällingby, Järvalyftet mfl. Om möjligt bör man försöka finna en gemensam benämning på stadens samlade utvecklingsarbete för ytterstaden.

Förvaltningen ser i övrigt positivt på att det politiska ansvaret ges till kommunstyrelsen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Reservation anfördes av Mia Päärni m.fl. (S) som yrkade bifall till Socialdemokraternas förslag, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Ahmet Music (MP) som yrkade bifall till Miljöpartiets förslag, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Bo Sundin m.fl. (M) och Burhan Yildiz (FP), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Den fråga som stadsledningskontorets tjänsteutlåtande berör handlar om hur Vision Järva 2030 och andra liknande visioner inom staden på politiskt kommuncentral nivå ska styras och följas upp. Förvaltningen har inga erinringar mot förslaget att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas. Ej heller har förvaltningen några erinringar mot den redovisning av de första fem åren med Järvalyftet/Vision Järva 2030 som lämnas i tjänsteutlåtandet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Ewa Larsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 juli 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Rapporten och stadsledningskontorets tjänsteutlåtande lyfter mycket viktiga frågor i det fortsatta arbetet med att skapa en positiv utveckling i ytterstaden. Förvaltningen instämmer i att det fortsatta arbetet med Vision Järva 2030, men även i andra stadsdelar med liknande utmaningar, bör ha starkare koppling mot arbetsmarknad, näringsliv och utbildning.

Förvaltningen anser att det är positivt att ansvaret för samordning och uppföljning av ytterstadsarbetet flyttas till kommunstyrelsen, som har en samordnande uppgift inom staden. Detta leder till en mer transparent styrning och beslutsprocess. Det är också viktigt att samordna arbetssätt som varit framgångsrika och att kunskaper och erfarenheter sprids. Det är därför naturligt att ytterstadsarbetet inordnas i stadens ordinarie utvecklingsarbete. Det är också mycket viktigt att det ges möjligheter för en långsiktig uthållighet i arbetet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2013 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Reservation anfördes av Anne-Marie Grave (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Rudy Espinoza (V), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Även om mycket också skiljer platserna åt kan Järvaområdets utmaningar jämföras med de som finns på flertalet platser i Söderort, bland annat i Skärholmens stadsdelsområde. Förvaltningen välkomnar utvärderingen av Järvalyftet/Vision Järva liksom stadsledningskontorets förslag att kommunstyrelsen framöver ansvarar för samordning och uppföljning, och att den politiska styrgruppen avvecklas.

Ett tvärsektoriellt utvecklingsarbete behöver bedrivas inom staden, för att säkerställa att en förbättrad och effektiviserad samordning blir bestående. Detta är helt nödvändigt för att främja långsiktiga processer och bestående positiva förändringar för social hållbarhet och en enad stad. De politiskt beslutade program och visioner som ligger till grund för förvaltningarnas arbete kräver samverkan för att koppla fysisk planering till exempelvis satsningar på företagsetableringar, verksamhetsytor, mötesplatser och kultur. När det gäller ytterstadsarbetet i Skärholmen, vilket i allra högsta grad innefattar stärkt social sammanhållning ser förvaltningen att satsningar på den fysiska miljön genom bostadsbyggande och förbättrade kommunikationer, särskilt inom söderort, som helt grundläggande förutsättningar för all annan utveckling.

Lika viktigt som att ta vara på de goda exempel som genomförs i projektform, bland annat inom Järvalyftet, är att sprida kunskap om hur arbete som inleds i projektform, oftast med sökta medel för finansiering, kan överföras till ordinarie verksamhet utan att effekt och resultat av arbetet påverkas negativt. Goda metoder för att mäta effekt och resultat såväl som metoder för utvärdering och förståelse av resultatet är också helt nödvändiga för att framöver säkerställa att resurser går till det som faktiskt genererar det man vill uppnå. Det visar inte minst alla de omfattande satsningar som under så många år pågått i områden som delar de utmaningar som finns i Järva, som med facit i hand faktiskt inte gett bestående resultat.

Samtidigt behöver införlivandet av lyckade, väl fungerande projekt, som faller inom ramen för arbete för social sammanhållning och hållbar social utveckling, i stadens ordinarie verksamheter underlättas – vilket också bör innebära att möjliggöra budgetjusteringar när behov finns. 127 festivalen i Skärholmen är ett exempel på ett projekt där ett stort antal ungdomar görs delaktiga, ges och tar ansvar genom reellt inflytande, delaktighet och gemenskap. Men festivalen är beroende av projektmedel,

vilket skapar stor osäkerhet i planeringen, vilket i sin tur kan ha negativ effekt på resultatet. Förslagsvis kan även gemensamma budgetar över förvaltningsgränser inrättas för åtgärder och investeringar i arbetet, vilket per automatik bör stärka samarbetet mellan förvaltningarna.

I diskussionen kring vad som ska mätas och varför, liksom kring vad som egentligen är mätbart, kan begrepp som systemintegration och social integration, eller hård respektive mjuk integration och relationen mellan dessa vara till stor nytta. Inte minst eftersom de kräver helt olika mätmetoder för att kunna utvärderas. Begreppen kan enkelt beskrivas som skillnaden mellan att vara en del av det samhälleliga maskineriet med reellt inflytande och att vara en del i en gemenskap och uppleva delaktighet. Begreppet "utanförskap" behöver också kompletteras med "innanförskap", det saknas ett relationellt förhållningssätt där innanförskapets problematik snarare än utanförskapets lyfts fram. Till exempel när det gäller den byggda miljön, människors tillgång till olika platser, och hur sättet man talar om en plats påverkar människor som lever där. Alla stadens delar behöver involveras i arbetet för ökad sammanhållning och en enad stad. Oavsett vilka begrepp som används i arbetet måste dessa konkretiseras och definieras av staden för att möjliggöra gemensamma utgångspunkter.

Förvaltningen föreslår permanenta forum, såväl digitalt som i form av seminarier och liknande för erfarenhetsutbyte av goda exempel och ny kunskap. Forskningens delaktighet i arbetet är också av stor vikt, att utvecklingen följs och utvärderas i samarbete med högskolor och därmed i relation till omvärldens förändringar och framtidens villkor och utmaningar. Ett stadsövergripande program för social hållbarhet skulle kunna vara ett sätt att gå vidare. På så sätt ges förutsättningar för en samlad syn, legitimitet, ett tydligt fokus och konkreta verktyg för arbetet med hållbar social utveckling på stadsövergripande såväl som lokal nivå. Ett annat sätt att arbeta med program för social hållbarhet är att utforma dem i samband med tyngdpunktsarbete, där djupgående samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag redan är en tydlig strategi.

Förvaltningen hoppas att omorganiseringen av de kommunala bostadsbolagen gör att samarbetet mellan Skärholmens stadsdelsförvaltning och Stockholmshem kan stärkas. Historiskt har mycket av det arbete som gjorts för social sammanhållning och områdesutveckling skett just inom ramen för de kommunala bostadsbolagens ansvar, och förvaltningen ser fram emot ytterligare delade erfarenheter och ett ökat kunskapsutbyte.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Reservation anfördes av Ornina Younan (S), Jonas Ljungstedt (V), Emanuel Öz (S) och Rune Olofsson (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Awad Hersi (MP) och Derya Uzel (MP), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

I Spånga-Tensta har medel från Järvalyftet gjort många betydelsefulla projekt möjliga. Stadsdelen har haft möjlighet att söka medel till projekt utifrån det lokala behovet. Kreativiteten och initiativet kommer från stadsdelen vilket förvaltningens ser som en mycket positiv del av Järvalyftet.

Järvalyftet är ett långsiktigt projekt. Det innebär bland annat att det kan vara svårt att redan efter fem år se några reella effekter av de insatser som har genomförts. Ett annat problem med att mäta effekten är att det är omöjligt att veta hur exempelvis den upplevda tryggheten skulle varit om de här insatserna aldrig hade genomförts.

Förvaltningen är positiv till samtliga av stadsledningskontorets föreslagna beslutspunkter.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö Stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 29 augusti 2013 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Viktor Morawski m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att stadens ytterstadssatsningar får ett samordnat arbetssätt där kunskaper och erfarenheter tas tillvara. Självklart är det också positivt att arbetet präglas av systematik och långsiktighet.

Förvaltningen har inget att invända mot att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning ges direkt till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas.

RESERVATIONER M.M.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (V), Parvin Araghi, tjänstgörande ersättare Jimmy Lundgren, Kristina Öberg alla (S) enligt följande.

1. Förvaltningens förslag tillstyrks delvis
2. Dessutom vill vi säga följande

Tyvär har Järvalyftet inte minskat segregationen i Staden. Den borgerliga politiken efter valet 2006 har gett oss många förlorade år, då förvaltningar och annan samhällsservice har lagts ner på Järva och söderort. Arbetstillfällena och lokal service har minskat, kunskaps- och bostadssegregationen ökat och arbetslösheten fortsätter att vara mycket hög i ytterstaden.

Det håller inte att toppstyra ytterstadsprojekt från stadshuset samtidigt som den lokala demokratin försvagas. Möjligheten för invånarna att möta politiker som ansvarar för viktiga frågor har minskat. Det handlar både om att stadsdelsnämndernas geografiska områden har gjorts mycket större och att många frågor har flyttats från stadsdelsnämnderna till facknämnder. Ska staden göra skillnad måste invånarnas inflytande öka och besluten måste flyttas från de stängda sammanträdesrummen i stadshuset till öppna möten i stadsdelarna.

Reservation anfördes av Åsa Öckerman, Sarah Johansson (båda MP) enligt följande.

Nämnden beslutar att delvis tillstyrka förvaltningens remissvar samt att

1. Tillstyrka att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas
2. Förorda att en del av beslutsrätten ska ligga lokalt på stadsdelarna, bland annat att en del av Järvapengarna fördelas lokalt,
3. Yrka på att en lokal politisk referensgrupp ska tillsättas som ska vara remissinstans för alla ärenden
4. Föreslå att mål och indikatorer ska tas fram för Järvalyftet och följas upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS,
5. Därutöver anför följande

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för Vision Järva 2030 förs över till kommunstyrelsen, eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande

och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret. Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas. Miljöpartiets kritik gäller främst två saker: 1, människor som är berörda har inte getts möjlighet att komma till tals eller vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15 000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken lokalpolitiker eller medborgare vet ens på vilka grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste stärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda transparens om hur ansökningar görs om medel till Järvalyftet. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande. Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. Men i Järva är trångboddheten stor, och har ökat, inte minst bland barnfamiljer. Det behövs ett större nytillskott av bostäder, inte enbart renovering. Detta är en väsentlig förutsättning för att barn och unga ska få goda livschanser och möjlighet till studiero. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning. Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett större fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området. Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen, behövs det en lokal beslutanderätt. Det kan vara en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som ges rätt att förfoga över en del av medlen från Järvalyftet. Det allra viktigaste om Vision Järva 2030 ska kunna bli framgångsrikt är att medborgarna i Järva görs delaktiga. Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar. Styrningen behöver förstärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS. Järvalyftet behöver också inriktas mer på delaktighet, demokratiska rättigheter och lika möjligheter än de yttre och fysiska förutsättningarna.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m fl (S) som yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag enligt följande.

Beslut enligt förvaltningens förslag samt anför därutöver följande.

Vi ser ingen anledning att kommentera Järvalyftet eftersom det inte berört vårt område.

Söderortsvisionen, som även nämns i remissunderlaget, berör oss. Visionsarbete kan inte enbart ske i projektform utan måste vara en ständigt pågående utvecklingsprocess då det inkluderar exempelvis stadsplanering och arbete med attitydförändringar som tar lång tid. Hittills har vi sett mer ord än handling! Viktigt att arbetet utgår från förhållandena i resp. SDN. Förebyggande verksamhet är avgörande för att framgångsrikt och långsiktigt lösa de problem som finns i vårt och andra områden. Om inte får vi t ex de mycket oroande oroligheter som vi upplevde i våras. Vi anser att satsningar på följande områden är avgörande för framgångsrika förändringar:

- Skolan: Ökad personaltäthet i förskolan, satsa på språkutveckling, ge stöd till elever som halkar efter, och resurser till skolor med särskilda behov.
- Förebyggande verksamheter: Satsa på öppna förskolor, parklekar, fritidsgårdar, familjecentraler, ungdomsmottagningar, mötesplatser för äldre och yngre och socialtjänsten.
- Hälso- och sjukvård: Istället för att lägga ned verksamheter måste vi se till att vården faktiskt är tillgänglig efter behov och förstå att förutsättningarna är annorlunda där människor kommer från andra kulturer och pratar svenska i mindre utsträckning.
- Bostadssegregationen har ökat: Detta är en grundbult. Det behövs fler och billigare hyresrätter i hela staden och eftersatta områden behöver rustas upp.
- Jobb: Arbetslöshet skapar hopplöshet. Vi bör satsa på den offentliga sektorn genom fler anställda där, och skapa bättre förutsättningar för det lokala näringslivet. Den lokala demokratin är nyckeln. Vi politiker måste arbeta öppnare och vara mer tillgängliga. Vi behöver fler aktiva, engagerade invånare som tar ansvar för sitt område. Och de måste känna sig respekterade och lyssnade på.

Tyvärr finns tecken på att utvecklingen går i fel riktning. Arbetstillfällena är få i söderort och utpendlingen relativt stor. Skolor läggs ner vilket helt går emot målen att utveckla och stärka söderort. Staden har fattat beslut om att avveckla Farsta gymnasium. Telia planerar att flytta sin verksamhet från Farsta. Om Telia flyttar förlorar söderort cirka 2 500 arbetstillfällen.

Vi ser inget värde i att kommunstyrelsen tar ett särskilt ansvar för satsningar av detta slag. KF anger ramar och resurser, KS har ett allmänt tillsynsansvar för all verksamhet. Det måste vara ett mycket tydligt lokalt ansvar för även dessa aktiviteter som för bästa effekt måste samordnas med annan verksamhet inom sdn området. Ansvaret bör därför ligga i den/de berörda SDN.

Reservation anfördes av Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP) enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. Tillstyrka att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas

2. Förorda att en del av beslutsrätten ska ligga lokalt i stadsdelarna
3. Yrka på att en lokal politisk referensgrupp ska tillsättas som ska vara remissinstans för alla ärenden
4. Därutöver anföra följande

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för Vision Järva 2030 förs över till kommunstyrelsen, eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret. Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas.

Miljöpartiets kritik gäller främst två saker:

1. Människor som är berörda har inte getts möjlighet att komma till tals eller vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken lokalpolitiker eller medborgare vet ens på vilka grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste förstärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda transparens om hur ansökningar görs om medel till Järvalyftet. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande.
2. Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. Men i Järva är trångboddheten stor, och har ökat, inte minst bland barnfamiljer. Det behövs ett större nytillskott av bostäder, inte enbart renovering. Detta är en väsentlig förutsättning för att barn och unga ska få goda livschanser och möjlighet till studier. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning. Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 år som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett större fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området.

Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen, behövs det en lokal beslutanderätt. Det kan vara en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som ges rätt att förfoga över en del av medlen för Järvalyftet. Det allra viktigaste om Vision Järva 2030 ska kunna bli framgångsrikt är att medborgarna i Järva görs delaktiga. Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar.

Styrningen behöver förstärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS. Järvalyftet behöver också inriktas mer på delaktighet, demokratiska rättigheter och lika möjligheter än de yttre och fysiska förutsättningarna.

Reservation anfördes av Lars Bäck (V) enligt följande.

1. Nämnden godkänner förvaltningens sammanfattning av remissen och delar av förvaltningens synpunkter och förslag.
2. Nämnden tar bort första och andra stycket under rubriken Förvaltningens synpunkter och förslag ur förvaltningens svar på remissen.
3. Nämnden lägger till följande i svaret på remissen:

Vi anser att satsningar som Järvalyftet och Södertortsvisionen ska i första hand gynna dem som bor i området. Upprustning av miljonprogramsområden och satsningar på förörterna är bra och behövliga, det är nog de flesta överens om. Men det är viktigt att de sker genom demokratiska processer där de som bor i de berörda områdena har ett verkligt inflytande över förändringarna.

Hur har det sett ut i Järva?

Rapporten ger intrycket att det förekom protester mot de planerade förändringarna i början av arbetet med Järvalyftet. De ansvariga tog till sig av kritiken och av medborgarnas synpunkter. Det framstår som att lyftet är på god väg, trots att arbetet är en "utmaning".

Tidningar och bloggar ger en något annan bild.

Järvalyftet kritiserar för att öka segregationen i Stockholm. Det kritiserar för att inte inkludera de boende i området (se t.ex. DN 2012-05-13). I rapporten nämns de 30 000 synpunkter som Järvabor lämnat vid en boendedialog som en framgång. I tidningen kan vi läsa att en stor del av synpunkterna hamnade i papperskorgen. SvD har skrivit följande om Järvalyftet: "Miljonrullning till tveksamma och misslyckade projekt, undermålig politisk styrning och kritik mot jäv när tjänstemän blandat ihop sina roller" (SvD 2012-04-27).

Vi undrar över nedläggningen av familjecentralerna i Husby, Tensta, och Rinkeby, höjningen av avgiften till Kulturskolan (så att nu bara en procent av barnen i Rinkeby deltar), nedläggningen av 400 kommunala arbetsplatser i området, nedläggningar av skolor och bibliotek, indragning av SL-kort för gymnasieelever, flytten av Husby träff. Hur passar dessa försämringar och nedskärningar in i Järvalyftet?

Vi undrar över vad som hänt med kritiken som riktats mot planerna på att bygga en begravningsplats (bl.a. DN 2012-08-31), vi undrar över rapporterna om att arbetslösheten har ökat i området.

Framförallt saknas Järvabornas röster i rapporten.

Sammantaget är vår uppfattning att rapporten om Järvalyftet utelämnar eller endast antyder viktiga brister i arbetet med att "lyfta" Järva. Vi hoppas att nästa rapport benämner framgångar som framgångar och erkänner misslyckanden som misslyckanden.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jessica Jormtun m.fl. (MP) Eva Fagerhem (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

1. ”Att tillstyrka att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas.
2. Att förorda att en del av beslutsrätten ska ligga lokalt i stadsdelarna, bland annat att en del av Järvapengarna fördelas lokalt.
3. Att yrka på att en lokal politisk referensgrupp ska tillsättas som ska vara remissinstans för alla ärenden.
4. Att föreslå att mål och indikatorer ska tas fram för Järvalyftet och följas upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS.
5. Att tillägga följande:

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för Vision Järva 2030 förs över till kommunstyrelsen, eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret. Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas.

Vår kritik gäller främst två saker:

1. Människor som är berörda har inte givits möjlighet att komma till tals eller vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15 000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken lokalpolitiker eller medborgare vet ens på vilka grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste förstärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda transparens om hur ansökningar görs om medel till Järvalyftet. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande.
2. Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. Men i Järva är trångboddheten stor, och har ökat, inte minst bland barnfamiljer. Det behövs ett större nytillskott av bostäder, inte enbart renovering. Detta är en väsentlig förutsättning för att barn och unga ska få goda livschanser och möjlighet till studiero. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning. Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och

inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 år som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området.

Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen, behövs det en lokal beslutanderätt. Det kan vara en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som ges rätt att förfoga över en del av medlen för Järvalyftet. Det allra viktigaste om Vision Järva 2030 ska kunna bli framgångsrikt är att medborgarna görs delaktiga. Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar. Styrningen behöver förstärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS. Järvalyftet behöver också inriktas mer på delaktighet, demokratiska rättigheter och lika möjligheter än de yttre och fysiska förutsättningarna.”

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Leif Larsson (V) enligt följande:

”Tyvärr har Järvalyftet inte minskat segregationen i staden. Den borgerliga politiken efter valet 2006 har gett oss många förlorade år, då förvaltningar och annan samhällsservice har lagts ner på Järva i betydande omfattning. Arbetstillfällen och lokal service har minskat, kunskaps- och bostadssegregationen ökat och arbetslösheten fortsätter att vara mycket högre i ytterstaden.

Det håller inte att toppstyra ytterstadsprojekt från stadshuset utan att förankra besluten i dialog med invånarna samtidigt som den lokala demokratin försvagas. Möjligheterna för invånarna att möta politiker som ansvarar för viktiga frågor har minskat. Det handlar både om att stadsdelsnämndernas geografiska områden har gjorts mycket större och att många frågor har flyttats från stadsdelsnämnderna till facknämnder. Ska staden göra skillnad måste invånarnas inflytande öka och besluten måste flyttas från de stängda sammanträdesrummen i stadshuset till öppna möten i stadsdelarna. Dessutom måste medborgarnas synpunkter tas tillvara och de som berörs få ett reellt inflytande inför beslut som påverkar människors vardag och välfärd.

Då bibliotek och familjecentraler tagits bort t ex, har den centrala makten varit döv för de önskemål de boende gett uttryck för.”

Särskilt uttalande gjordes av Fredrik Bojerud (C), ledamot Elias Granqvist m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) enligt följande.

Alliansen ställer sig bakom förvaltningens svar på remissen och vill därutöver framföra följande:

Det är positivt att staden satsar på ytterstadsutveckling. Det är också positivt att Hässelby-Vällingby nu också omfattas av ytterstadsutveckling. Något som stadsdelsnämnden önskat en längre tid.

Att stadsledningskontoret även fortsättningsvis ansvarar för intern och extern samordning, uppföljning och utvärdering är klokt. Detta möjliggör att erfarenheter kan spridas mellan olika stadsdelar som ingår i olika ytterstadsprojekt i syfte att minimera upprepning av misslyckade satsningar samt inspiration och tips på lyckade satsningar. Här är uppföljning och utvärdering mycket viktigt och att dessa resultat sprids utanför stadsledningskontoret och berörda områden.

Det är mycket viktigt att de lokala variationerna mellan olika stadsdelar alltid ges utrymme att påverka vilka projekt och insatser som det beslutas om. Både genom medborgardialog och genom att utnyttja stadsdelsnämndernas och deras förvaltningars kompetens kring lokala förhållanden tas tillvara. Dessa aktörer kan med all sannolikhet kunna bidra med betydligt större lokal precision än den särskilda politiska styrgrupp som föreslås avvecklas.”

Särskilt uttalande gjordes av Lars Jakobsson m.fl. (MP) vilket Beng Roxne m.fl. (S) anslöt sig till enligt följande.

”Att ställa ytterligare resurser till områden som har en utsatt situation med högre arbetslöshet, sämre kommunikationer, serviceutbud och bostadsstandard är rätt politik. Vi anser också att en utvidgning av ursprungsprojektet, till att även omfatta andra områden med liknande problem är rätt. Att Hässelby- Vällingby under de närmaste åren kommer att få ta del av mera ekonomiska resurser är ju positivt men kanske också ett bevis på att stadsdelen under de senaste år har varit kraftigt underfinansierad.

Remissen lyfter fram många saker som har varit lyckade och tar även upp en del problem som har förvärrats. Vad som dock saknas är en beskrivning av hur allmän service i området, som nedlagda bankkontor och offentliga, även av Stockholm Stad drivna, verksamheter har flyttat från Järva, trots Järvalyftet!

Vi saknar även beskrivning av hur de lokala idéerna har tagits hand om. Enligt de uppgifter vi har, finns det en frustration i Järva att lokala beslutsfattare och föreningar har haft svårt att få gehör för de idéer som lagts fram. Alliansen verkar allena tro sig veta vad som behöver göras och endast förslag som tagits fram av dem har fått gehör.

Av de projekt som startat i Hässelby – Vällingby ser vi samma sak. Förslag som inte kommer från Alliansen får inte gehör. Föreningsverksamheter som bedrivits i Järvaandas inriktning har också motarbetats.

För att förbättra projekten som drivs under de olika namnen anser vi att

- Större gehör för lokala initiativ ska ges
- Större andel av budget ska ges till stadsdelen att själva fatta beslut om.”

Ersättaryttrande gjordes av Fredrik Wallén (KD) enligt följande.

”Jag ställer mig bakom nämndens beslut och C, M och FP:s särskilda uttalande.”

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Mia Päärne m.fl. (S) enligt följande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att tillstyrka att ansvaret huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen
3. Att berörd stadsdelsnämnd ska få yttra sig när det gäller samtliga ansökningar till Järvalyftet som berör den egna stadsdelen
4. Att kommunstyrelsen återkommer med en strategi för hur boende i stadsdelen ska få en möjlighet att få inflytande över Järvalyftet

Samt att därutöver anföras:

Det är bra att staden för över besluten till kommunstyrelsen, därmed blir det eventuellt en mer tydlig process och förhoppningsvis något mindre godtycklig.

Med det nu föreslagna överförandet till kommunstyrelsen löses en liten del av det demokratiska underskottet. Men det måste kompletteras med att berörd stadsdelsnämnd ska få yttra sig när det gäller ansökningar. I förlängningen måste naturligtvis andra människor som är bosatta i området förutom stadsdelens politiker få vara med och besluta om hur deras bostadsområde ska utvecklas.

Vad avser beskrivningen av Järvalyftet är det en beskrivning som är skönmålande. Det hade varit ärligare att åtminstone på något sätt beskriva de konflikter och motsättningar som förekommit och förekommer. Det finns så oerhört många utmaningar på Järva när det gäller bostadssituationen, skolresultat, arbetslöshet och annat där Järvalyftet hittills inte har förändrat mycket till det bättre. Snarare tvärtom. Många känner dessutom stor frustration över att politiker tar beslut över deras huvuden och att de inte har kunnat påverka några beslut alls. Det krävs en samlad strategi och långt mycket mer resurser om man på allvar vill vända den negativa trenden.

Reservation anfördes av Ahmet Music (MP) enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. Tillstyrka att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas
2. Förorda att en del av beslutsrätten ska ligga lokalt i stadsdelarna, bland annat att en del av Järvapengarna fördelas lokalt
3. Yrka på att en lokal politisk referensgrupp ska tillsättas som ska vara remissinstans för alla ärenden

4. Föreslå att mål och indikatorer ska tas fram för Järvalyftet och följas upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS
5. Därutöver anföra följande:

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för Vision Järva 2030 förs över till kommunstyrelsen, eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret. Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas.

Miljöpartiets kritik gäller främst två saker: 1, Människor som är berörda har inte getts möjlighet att komma till tals eller vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken lokalpolitiker eller medborgare vet ens på vilka grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste förstärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda transparens om hur ansökningar görs om medel till Järvalyftet. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande.

Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. Men i Järva är trångboddheten stor, och har ökat, inte minst bland barnfamiljer. Det behövs ett större nytillskott av bostäder, inte enbart renovering. Detta är en väsentlig förutsättning för att barn och unga ska få goda livschanser och möjlighet till studier. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning. Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 år som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett större fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området.

Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen, behövs det en lokal beslutanderätt. Det kan vara en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som ges rätt att förfoga över en del av medlen för Järvalyftet. Det allra viktigaste om Vision Järva 2030 ska kunna bli framgångsrikt är att medborgarna i Järva görs delaktiga. Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar. Styrningen behöver förstärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS. Järvalyftet behöver också inriktas mer på delaktighet, demokratiska rättigheter och lika möjligheter än de yttre och fysiska förutsättningarna.

Särskilt uttalande gjordes av Bo Sundin m.fl. (M) och Burhan Yildiz (FP) enligt följande.

Det är en viktig redovisning av alla de satsningar som gjorts och planeras att göra under kommande i Järvaområdet från Stockholms stad ger resultat. Från stadsdelens sida vill vi poängtera vikten av att vi även fortsättningsvis har en nära dialog och delaktighet med våra medborgare och de demokratiska krafterna i våra områden.

I riktlinjerna för Järvalyftet finns 4 tydliga huvudmål

- Bra boende och mer varierad stadsmiljö
- Trygghet i vardagen
- Stärkt utbildning och bättre språkundervisning
- Fler jobb och ökat företagande

Satsningar i Järvaområdet är bland annat

- Ytterstadsmedel 450 mkr 2007-2014
- Svenska Bostäder 5 miljarder kr på tio år
- Familjebostäder 200-300 mkr 2012-2014
- Exploateringskontoret överdäckningar 700 mkr
- Hållbara Järva 200-300 mkr 2010-2015
- Trafikverket 4 miljarder 2009-2015
- Sociala insatsgrupper unga vuxna- ett projekt som vänder sig till unga vuxna med ett kriminellt beteende. 12 mnkr på tre år som finansieras med ytterstadsmedel från 2013.
- Berättarministeriet – Husby är ett samverkansprojekt mellan ideella organisationer, näringsliv och kommun. Start av skriparverkstad i Husby 2013 för barn och unga mellan 8 och 18 år med placering i Husby bibliotek.
- Satsning på feriejobben har utvecklats under åren med hög ambitionsnivå. Det omfattar nu över 900 ungdomar 2013

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Ewa Larsson m.fl. (MP) enligt följande.

Vi delat förvaltningens synpunkt att satsningar i ytterstaden ska ha stark koppling till skola, arbetsmarknad och näringsliv, en synpunkt vi också framfört i den referensgrupp vi ingått i.

Vi tycker också att det är positivt att ansvar för samordning och uppföljning flyttas till ett politiskt organ med beslutanderätt, så som kommunstyrelsen. De olika partierna ges då tydlig insyn och mandat att öppet driva fördelningspolitik.

När nu ytterstadsarbetet inordnas i stadens ordinarie utvecklingsarbete kan de olika stadsdelarna själva komma in med förslag till förbättrade åtgärder, vi finner det dock oklart hur medel sedan kommer att fördelas. För oss är det viktigt att erhålla medel ges möjlighet till långsiktiga förbättringar. De förbättrande insatserna ska ju kunna

leva vidare utan extra medel, här ser vi risk för ”snuttifiering”, en egen pott medel att själva råda över för ytterstadssatsningar kan vara en lösning på det problemet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anne-Marie Grave (MP) enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. Tillstyrka att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas
2. Förorda att en del av beslutsrätten ska ligga lokalt i stadsdelarna, bland annat att en del av Järvapengarna fördelas lokalt
3. Yrka på att en lokal politisk referensgrupp ska tillsättas som ska vara remissinstans för alla ärenden
4. Föreslå att mål och indikatorer ska tas fram för Järvalyftet och följas upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS
5. Därutöver anföras följande

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för Vision Järva 2030 förs över till kommunstyrelsen, eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret. Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas.

Miljöpartiets kritik gäller främst två saker:

1. Människor som är berörda har inte getts möjlighet att komma till tals eller vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15 000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken lokalpolitiker eller medborgare vet ens på vilka grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste förstärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda transparens om hur ansökningar görs om medel till Järvalyftet. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande.
2. Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. Men i Järva är trångboddheten stor, och har ökat, inte minst bland barnfamiljer. Det behövs ett större nytillskott av bostäder, inte enbart renovering. Detta är en väsentlig förutsättning för att barn och unga ska få goda livschanser och möjlighet till

studiero. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning.

Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 år som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett större fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området. Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen, behövs det en lokal beslutanderätt. Det kan vara en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som ges rätt att förfoga över en del av medlen för Järvalyftet. Det allra viktigaste om Vision Järva 2030 ska kunna bli framgångsrikt är att medborgarna i Järva görs delaktiga. Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar. Styrningen behöver förstärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS. Järvalyftet behöver också inriktas mer på delaktighet, demokratiska rättigheter och lika möjligheter än de yttre och fysiska förutsättningarna.

Särskilt uttalande gjordes av Rudy Espinoza (V), enligt följande.

Tyvärri har Järvalyftet inte minskat segregationen i staden. Den borgerliga politiken efter valet 2006 har gett oss många förlorade år, då förvaltningar och annan samhällsservice har lagts ner på Järva och i söderort. Arbetstillfällen och lokal service har minskat, kunskaps- och bostadssegregationen ökat och arbetslösheten fortsätter att vara mycket högre i ytterstaden.

Det håller inte att toppstyra ytterstadsprojekt från stadshuset samtidigt som den lokala demokratin försvagas. Möjligheterna för invånarna att möta politiker som ansvarar för viktiga frågor har minskat. Det handlar både om att stadsdelsnämndernas geografiska områden har gjorts mycket större och att många frågor har flyttats från stadsdelsnämnderna till facknämnder. Ska staden göra skillnad måste invånarnas inflytande öka och besluten måste flyttas från de stängda sammanträdesrummen i stadshuset till öppna möten i stadsdelarna.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ornina Younan (S), Jonas Ljungstedt (V), Emanuel Öz (S) och Rune Olofsson (S), enligt följande.

Nämnden godkänner förvaltningens sammanfattning av remissen

Att därutöver anföras

Tyvärri har Järvalyftet inte minskat segregationen i staden.

Den borgerliga politiken efter valet 2006 har gett oss många förlorade år, då förvaltningar och annan samhällsservice har lagts ner på Järva och i söderort.

Arbetstillfällen och lokal service har minskat, kunskaps- och bostadssegregationen

ökat. Arbetslösheten är hög, inte minst bland unga. Brist på framtidstro leder till social oro och är även en grogrund för kriminalitet.

Det håller inte att toppstyra ytterstadsprojekt från stadshuset samtidigt som den lokala demokratin försvagas. Möjligheterna för invånarna att möta politiker som ansvarar för viktiga frågor har minskat. Det handlar både om att stadsdelsnämndernas geografiska områden har gjorts mycket större och att många frågor har flyttats från stadsdelsnämnderna till facknämnder. Ska staden göra skillnad måste invånarnas inflytande öka och besluten måste flyttas från de stängda sammanträdesrummen i stadshuset till öppna möten i stadsdelarna. Projekt som Järvalyftet och liknande satsningar ska utformas så att de boende lokalt har ett reellt stort inflytande över besluten. Vi tycker det är bra att den politiska styrgruppen avvecklas och att ansvaret flyttas till kommunstyrelsen. Vi anser även att stadsdelsnämnderna ska ha mer att säga till om.

Reservation anfördes av Awad Hersi (MP) och Derya Uzel (MP), enligt följande.

Förslag till beslut

1. tillstyrka att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning av Vision Järva 2030 med flera visioner huvudsakligen flyttas till kommunstyrelsen och att den särskilda politiska styrgruppen avvecklas
2. förordna att en del av beslutsrätten ska ligga lokalt i stadsdelarna, bland annat att en del av Järvapengarna fördelas lokalt
3. yrka på att en lokal politisk referensgrupp ska tillsättas som ska vara remissinstans för alla ärenden
4. föreslå att mål och indikatorer ska tas fram för Järvalyftet och följas upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS

därutöver anför följande

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för Vision Järva 2030 förs över till kommunstyrelsen, eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret.

Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas.

Miljöpartiets kritik gäller främst två saker:

1. Människor som är berörda har inte getts möjlighet att komma till tals eller vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken lokalpolitiker eller medborgare vet ens på vilka grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste förstärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda

transparens om hur ansökningar görs om medel till Järvalyftet. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande.

2. Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. Men i Järva är trångboddheten stor, och har ökat, inte minst bland barnfamiljer. Det behövs ett större nytillskott av bostäder, inte enbart renovering. Detta är en väsentlig förutsättning för att barn och unga ska få goda livschanser och möjlighet till studiero. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning. Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 år som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett större fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området.

Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen, behövs det en lokal beslutanderätt. Det kan vara en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som ges rätt att förfoga över en del av medlen för Järvalyftet. Det allra viktigaste om Vision Järva 2030 ska kunna bli framgångsrikt är att medborgarna i Järva görs delaktiga. Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar. Styrningen behöver förstärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS. Järvalyftet behöver också inriktas mer på delaktighet, demokratiska rättigheter och lika möjligheter än de yttre och fysiska förutsättningarna.”

Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S), enligt följande.

När det gäller Järvalyftet och Vision Järva låter vi de stadsdelar som berörs yttra sig och vi har inga särskilda synpunkter. Men frågorna om stadens ytterområden är viktiga för alla inte minst för Söderort och i remissunderlaget nämns också Söderortsvisionen. Remissens frågor är viktiga för Söderort och frågeställningarna berör människor i deras dagliga liv. Därför bör frågorna bearbetas och beslutas så nära medborgarna som möjligt. Vi menar att möjligheterna till samarbete och samordning bäst klaras ut på lokal nivå och inom de berörda stadsdelsnämndsområdena.

Vad staden behöver göra är att satsa ytterligare resurser på ytterstaden. Här i Älvsjö ser vi eskalerande problem framförallt när det gäller unga. Vi ser en ökad brottslighet. Det är stökigt och bråkigt i Centrum och i bostadsområden, polisen får dagliga anmälningar och tvingas nu patrullera i stort sett varje kväll i Älvsjö. I Söderort minskar jobben minskar och arbetslösheten ökar. Inkomsterna är lägre i

Söderort, sjuktalen är högre, barnfetman är högre, tandstatusen är sämre, levnadsåldern är lägre. Då duger inte ett visionsarbete på projektbasis utan det måste till en utvecklingsprocess som pågår över tid och i samarbete med staden och med stadsdelar, med andra kommuner, landstinget, näringslivet, företag, osv.

Arbetslösheten tenderar att öka och bita sig fast ännu hårdare och det är förödande för hela samhället. Arbete måste skapas. Det kan ske genom ökning av den offentliga sektorn och förbättrad bemanning och genom att skapa bättre förutsättningar för det lokala näringslivet.

I Söderort behövs satsningar på skolans alla nivåer. Söderorts elever ska inte riskera halka efter. Det behövs satsningar på barn och unga och deras fritid, det finns ett skriande behov av ungdomsgårdar, ungdomsmottagningar, familjecentraler. Skolor och förskolor behöver byggas och/eller byggas om, för att bättre passa dagens och framtidens undervisning.

Bostadssegregationen ökar i takt med att inflyttningen ökar och de billigare hyresrätterna försvinner. Det måste satsas på fler och billigare hyresrätter. Vi ser med oro på utvecklingen med nerlagda skolor. Vi ser en utflyttning av företag och därmed en utpendling av arbetskraften bort från Söderort. För att bryta negativa tendenser och få ett levande, expansivt Söderort, menar vi att det måste till en ökad lokal demokrati med aktiva och engagerade medborgare som tar del i arbetet för att utveckla sitt närområde. Det är nödvändigt för att politiken ska lyckas med sitt arbete och sina målsättningar

Slutligen! Remissen förordar att det politiska ansvaret för uppföljning, utförande och samordning ges direkt till kommunstyrelsen. Vi kan inte se något värde i att KS tar ett särskilt ansvar för satsningar av det här slaget. För oss är det naturligt att lokala frågor ska avgöras lokalt med ett tydligt lokalt ansvar för de fyra huvudområden som Järvalyftet talar om, men som är lika för alla områden: Boende och varierad stadsmiljö, Trygghet i vardagen, Stärkt utbildning och bättre språkundervisning, Fler jobb och ökat företagande.

Särskilt uttalande gjordes av Viktor Morawski m.fl. (MP), enligt följande.

Det finns goda skäl för att det huvudsakliga ansvaret för stadens ytterstadssatsningar förs över till kommunstyrelsen, eftersom det behövs en förstärkt styrning och det samordnande och uppföljande ansvaret sedan tidigare ligger på stadsledningskontoret. Det är samtidigt mycket viktigt att lokalbefolkningen involveras i planerings- och utvecklingsarbetet. Lokala arenor och samarbetsformer för medborgarinflytande och medverkan ska utvecklas.

När det gäller Järvalyftet ser Miljöpartiet ett antal problem och brister. Människor som är berörda har inte getts möjlighet att komma till tals eller vara med och påverka hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. Det har kommit in 15000 förslag på förbättringar i Järvalyftet, men dessa tas inte hänsyn till. Föreningslivet på Järva har mer eller mindre glömts bort, liksom det civila samhället och de lokala politikerna. Varken

lokalpolitiker eller medborgare vet ens på vilka grunder projekt beviljas medel. Beslutsgången måste förstärkas och göras tydlig för alla. Processerna ska vara öppna och det ska råda transparens om hur ansökningar görs. De lokala stadsdelsförvaltningarna ska också ha ett större inflytande.

Utifrån den målbild som sattes upp i Järvalyftet är resultaten hittills mycket blygsamma. Endast när det gäller boende/stadsplanering har en del förbättringar skett genom renoveringar och upprustning. När det gäller utbildning/språkundervisning, tryggheten i området samt fler jobb/företagande står utvecklingen still eller går i fel riktning. Skolresultaten har försämrats, allt fler går ut skolan utan fullständiga betyg och inte minst nedrustningen av centrumen har inneburit att många arbetstillfällen försvunnit från Järva. I Järva finns ett antal ungdomar mellan 16 och 24 år som saknar sysselsättning i arbete eller studier. Det behövs ett större fokus på den gruppen ungdomar för att få en bra social utveckling i området.

Även om ansvaret för samordning och styrning i huvudsak förs över till kommunstyrelsen, behövs det en lokal beslutanderätt. Det kan vara en lokal styrelse bestående av företrädare för föreningsliv och näringsliv med flera, som ges rätt att förfoga över en del av medlen. Det allra viktigaste om framtida ytterstadssatsningar ska kunna bli framgångsrikt är att medborgarna görs delaktiga. Det behövs konkreta och realistiska aktivitetsmål utifrån lokala behov och prioriteringar. Styrningen behöver förstärkas genom att målen följs upp i stadens integrerade ledningssystem, ILS.